

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
 sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Anglija za sporazum ob spoštovanju pogodb

Velik govor angleškega zunanjega ministra v parlamentu - Spoštovanje pogodb mora biti sveto vsakomur - Anglija ne bo storila ničesar preko Društva narodov - Abesinija se ne vda - Nov angleški ukrep proti Italiji

LONDON, 23. oktobra. Včeraj je bil odprt angleški parlament, da se s tem zasedanjem razpusti, ker bodo 14. prihodnjega meseca nove volitve. Ob tej priliki je imel zunanji minister sir Samuel Hoare velik govor o zunanji politiki, ki so ga ne samo v Angliji, ampak povsod pričakovali z izredno velikim zanimanjem.

Sir Hoare je začel svoj govor s poudarkom, da ne more nihče na svetu odobravati prekršitve dane besede, zapisane slovesno v mednarodnih pogodbah. Ako bi si Društvo narodov ali človeštvo to dovolilo, bi moralo izginiti. Dana beseda je sveta stvar, ki jo morajo izpolnjevati tako zasebniki, kakor tudi narodi, pa naj bo v njihov prid ali škodo. Na to stališče se je postavila angleška vlada tudi v sedanjih dogodkih, ter ne bo nikoli dovolila, da bi padla nanjo senca nepoštenosti ali dvočnosti. Zaradi tega angleška vlada ne more hoditi drugih potov kakor z Društvom narodov.

Namen angleške vlade je storiti vse, da se spor v vzhodni Afriki reši na miren način in ustvari v Evropi zavest kolektivne varnosti. Zaradi tega so sankcije, ki jih vlada zagovarja v Ženevi, upravičene in bodo gotovo znatno skrajšale italijansko-abesinsko vojno. Zaenkrat je še dovelj časa, da se poskuša vse in ne seže po močnejših sredstvih. Zaradi tega na vojaške sankcije angleška vlada še ne misli. Zavedati se je pa tudi treba, da bi bil za nje potreben sporazum vseh članic Društva narodov. Dogodki se sicer naglo razvijajo, toda angleška vlada vztraja trdno pri svoji politiki, ker je to politika vsega angleškega ljudstva, od katerega je prejela mandat. S tem dokazuje, da se drži Anglija načela mednarodne morale. Ako pa vlada ne uspe ohraniti avtoriteto pakta Društva narodov, čaka Evropo in svet doba nevarnih neredov.

Odločno je nato zavrnil trditve, da je angleška delegacija v Ženevi prekoračila navodila vlade. Ta delegacija je morala stopiti v Ženevi na vodilno mesto pri zagovoru spoštovanja prevzetih mednarodnih dolžnosti. To je morala storiti že z ozirom na svoje narode, raztresene po vseh celinah zemlje, ki si ne žele drugega kakor miru. Anglija se nikoli ne bo zadovoljila z drugostopnim mestom v svetovni politiki. To svoje stališče je jasno obrazložila tudi Italiji.

Glede odnošajev do Francije je Hoare dejal, da je francoski odgovor na angleško vprašanje glede sodelovanja francoskega brodograditelja z angleškim v Sredozemskem morju angleško vlado docela zadovoljil. Francija je z Anglijo solidarna in se zaradi tega Anglija ne boji več, da bi bila osamljena, ako bi kdo napadel njene pravice v Sredozemlju. Anglija, Francija in vse Društvo narodov bo nastopalo v vsaki nevarnosti solidarno. Pri tem angleška vlada nikoli ni mislila in ne misli na kake samostojne docela angleške vojaške sankcije proti komurkoli. Vojaške sankcije so obrambno sredstvo šele po skupnem sporazumu držav, ki so podpisale pakt Društva narodov. Da je Anglija morala v Sredozemlju zbra-

ti svoje bojne brodograditelje, k temu so jo prisilile razne pogodbe, ki jih je podpisala zlasti z Egiptom in pa zbiranje italijanskih čet na egiptski meji v Libiji. Dokler Italija ne bo umaknila svojih čet z egiptске meje, tudi Anglija ne bo mogla odpoklicati s Sredozemskega morja svojega brodograditelja. Hoare veruje v nov mednarodni red, ki nastaja v okvirju Društva narodov in je prepričan, da se bo ženevski instituciji posrečilo preprečiti vojno in izločiti vzroke zapletitve. Zve za narodov je most Angležev med Anglijo in Evropo. Če bi se ta most porušil, bi postal položaj nevaren in razvoj nadaljnjih dogodkov usoden.

PARIZ, 23. oktobra. Včerajšnji govor angleškega zunanjega ministra Hoareja je napravil tu zelo dober utis in se splošno naglašalo, da je bil skrajno pomirljiv. Predvsem se pripisuje velika važnost izjavi, da Anglija ne bo storila ničesar na svojo roko in brez skupne odobritve Društva narodov. To daje Lavalovi akciji za posredovanje novo podlago, vendar si pa nihče ne prikriva, da je do uspeha še zelo daleč. Če ne bo ta uspeh sploh nemogoč. Mussolinijev zahteve so sedaj še take, da jih niti Anglija niti Društvo narodov še manj pa Abesinija ne morejo sprejeti. Laval bo zaradi tega skušal sedaj pripraviti Mussolinija do popuščanja. Pogajanja, ki se vrše za-

kulisami velike diplomacije, bodo trajala po vsej priliki še 10 do 14 dni. Ako se v tem času položaj ne razčisti, potem bo tudi Francija primorana pridružiti se ostrejšim sredstvom.

ADIS ABABA, 23. oktobra. Abesinska vlada zasleduje zelo pazno diplomatska pogajanja med evropskimi velesilami za zaključitev italijansko-abesinske vojne in mirno poravnavo. Pri tem pa naglašajo, da so pogoji, ki jih stavi Mussolini, taki, da o njih abesinska vlada sploh ne more razpravljati. Pa tudi Lavalovih predlogov ni mogoče sprejeti. Abesinija je prepričana, da Društvo narodov nikoli ne bo dovolilo, da bi bil napadalec za kršitev mednarodnih obveznosti še nagradjen. Abesinija bo stala neomajno na braniku za svojo celotnost in neodvisnost in raje pogine kakor bi se uklonila.

LONDON, 23. oktobra. Angleška vlada je sporočila Italiji, da je pričela zase svoje kolonije in angleško-egiptski Sudan izvajati neutralizacijske določbe haške konvencije iz leta 1907. To pomeni, da se nobena italijanska transportna ladja ne sme muditi na poti v vzhodno Afriko v angleških pristaniščih več kakor 24 ur in se omejuje tudi dobava kuriva in živil. To je za Italijo hud udarec, ker bodo morale sedaj italijanske ladje voziti že iz Italije dovelj premoga, vode in živil.

Na abesinskih bojiščih nič novega

Tolmačenje italijanskega predora na jugu - Vojna se bo šele pričela

LONDON, 23. oktobra. Italijansko uradno poročilo iz vzhodne Afrike pravi, da ni na bojiščih nobenih novih pomembnejših dogodkov. Italijani nadaljujejo popraviljanje in grajenje cest ter utrjevanje postojank. Veliko važnost pa pripisuje nasprotno italijanski tisk uspehom generala Grazianija v Somaliji. Zayzeje Dagnareje in Sayle po italijanskih četah označujejo kot predor abesinske južne fronte, ki omogoča Italijanom pot v smeri proti Hararju. Tako razlaganje položaja je pa vsekakor preveč optimistično, ker bi morala italijanska vojska, da doseže Harar in Diredavo, to je železniško progo Džibuti-Adis Abeba, preveliti še več sto kilometrov zelo težavnega, večinoma puščavskega terena. Z abesinske strani pa poročajo mimo tega, da so njihove čete že zamašile vrzel, ki je nastala z italijanskim predorom.

PARIZ, 23. oktobra. Na severnem bojišču v Abesiniji ni v zadnjih dneh nobenih dogodkov. Italijani utrjujejo dalje svoje postojanke in prav tako se pripravljajo tudi Abesinci. Opaža se močno premikanje abesinskih čet. Iz Adis Abebe odhajajo zlasti na severno bojišče vedno večji oddelki. Tako je predvčerajšnjim odšlo na fronto 30.000 vojakov, včeraj pa zopet prav toliko. Vsega ima danes Abesinija mobiliziranih okoli en milijon sto tisoč mož vojske in rezerve. Dovošitev koncentracije te vojske bo po zatrdilih dokončana do konca tega meseca.

ADIS ABABA, 23. oktobra. Za odhod abesinskega cesarja v Desie, glavni stan abesinske vojske, ki leži približno 250 km severno od Adis Abebe in 300 km južno od Makale, je že vse pripravljeno. Dve sto mežgov z blagom in raznimi predmeti iz cesarjeve palače je že na poti v Desie. Abesinci zatrjujejo, da se bo vojna dejansko pričela šele s cesarjevim odhodom na fronto. Telefonska zveza s severno fronto dobro funkcioniira, ker so jo Abesinci naglo popravili. Ras Sejum poroča, da so Italijani umaknili svoje prednje straže in utrjujejo položaje južno od črte Aksum-Adua-Adigrat.

RIM, 23. oktobra. Italijani odpošiljajo v vzhodno Afriko neprestano nove čete. V zadnjih dneh in v prihodnjih dneh bodo spravili Italijani na 33 ladjah v vzhodno Afriko novih 40 tisoč vojakov.

Na tistišcu domače politike

„Koncesionirane“ politične stranke

Pod tem naslovom piše tukajšnja „Delavska politika“ od 23. t. m.: »Po izjavi predsednika vlade v poslanskem klubu (JRZ) dne 18. t. m. sedanja vlada ne namerava izpremeniti društvenega zakona v smislu svobode glede snovanja političnih strank. Predsednik je izjavil: Državi ne zadoščata policija in žandar-

merija, potrebuje tudi prostovoljne neplačane žandarje in vojake, ti so pa stran kinč člani in sicer člani državotvornih in nacionalnih strank, ker druge kot take tudi dovoljene ne bodo.

O ustanovitvi strank bo torej tudi v bodoče odločal policijski minister. Novi režim je tedaj opustil stališče svobodnih političnih organizacij.

O zastavah in drugem. Peter Rešetar modruje v tukajšnjem „Slov. gospodarju“ z dne 23. t. m.: »Na Hrvaškem so bili zadnji čas v raznih krajih nemiri. Večinoma zaradi hrvaške zastave. Hrvatje svojo zastavo ljubijo in prav je tako. Tudi mi Slovenci ljubimo svojo zastavo. Samo da so na Hrvaškem povzročali nemire namenoma ljudje, ki jim sicer ni za hrvaško zastavo, pač pa jim je zato, da so nemiri, da bi tako prišla zopet diktatura in bi oni v njej vladali kakor so preje. Sedaj vlada povsod na Hrvaškem veselje, ker bodo dobili svojo zastavo in se bodo istočasno osvobodili teh hujšakcev.« Hm...

Razne vesti

Ženski shodi, na katerih so zahtevale žene volilno pravico, so se vršili v nedeljo v Beogradu, Zagrebu, Splitu, Banji Luki, Sarajevu, Skoplju, Jasenovcu, Ljubljani in v Varaždinu. Vsi ti shodi so bili priča o zavednosti in disciplini žen. Z vseh shodov so bile poslane vladi resolucije v katerih zahtevajo žene tudi zase aktivno in pasivno volilno pravico, po splošnem, tajnem in enakem glasovanju. Medtem ko so bili ti shodi povsod dostojno zaključeni, so v Zagrebu in Splitu skušali neresni moški s svojimi bedastimi medklci izzvati nemire, kar si pa žene niso pustile dopasti in so nekateri iz zivači okusili njih trde pesti.

23 držav! je prepovedalo uvoz orožja v Italijo.

Lord Carson je umrl. Iz Londona poročajo, da je umrl slavn ulstrski junak iz leta 1914 lord Carson.

Filmski komik je znorel. Iz Los Angelesa poročajo, da je znorel znani filmski komik Buster Keaton.

Letalci imajo smolo. Letalo z 20 potniki, ki ga je pilotiral znana ameriška letalka Routh Nicolls, se je nad Trohio v newjorski državi ZDA prevrnilo pri spuščanju. Letalka, njen spremljevalec, dva mehanika in dva potnika so težko ranjeni. — Na britanskem letališču Andover je tresel na tla bombarderski avion. Pilot je bil na mestu mrtev. — Pri Galeu v Rumuniji se je pri spuščanju vnelo bombardersko letalo tipa „Jupiter“. Podporočnik in dva narednika vodnika so zgoreli.

Orkani, cikloni, deževja, poplave, sneg. Ob ustju Labe je divjal silovit orkan. Valovje je porušilo skoraj vse hamburške pristaniške naprave, zrušilo se je tudi več hiš ob morskem nabrežju. V Angliji, Zapadni Nemčiji, Belgiji, Danski in vzdolž obale Severnega in Baltičkega morja je zapadel sneg. V okolici Napolja je divjal strahovit ciklon. V Trapanju in okolici je porušil ciklon 80 hiš. Vsi gorski kraji Francije so pokrili s snegom, ravno tako severni deli Avstrije ter Alpe.

Usodni potresi v Ameriki. Škoda, ki so jo povzročili potresi v državi Montana v Zedinjenih državah ameriških, se ceni na 3 milijone dolarjev.

Cela vas je pogorela v Volinju, in sicer v okrožju Horfov, na Poljskem. Rogorelo je 79 hiš.

Mariborski problemi

Mariborski grad

Njegova zgodovinska vrednost — Grad je simbol domačih gospodarjev, ki so vladali domačemu podravskemu ljudstvu — Z nakupom je mestna občina manifestirala domačina kot gospodarja zemlje, na kateri grad stoji

Koliko časopisnega papirja je bilo že popisane o mariborskem gradu in njegovi nakupu po mestni občini mariborski. Koliko je že bilo izgovorjenih besed, potrebnih in nepotrebnih, na mnogih sejah mestnega sveta, na številnih sestankih. Kdo bi mogel zabeležiti vse kavarniške debate, ki so se sukale in se še sučejo okrog mariborskega gradu. Tudi na zadnji seji mestnega sveta se je o gradu govorilo in se je sprejel celo predlog, da bo novoinimenovani mestni svet znova načel vprašanje nakupa. Toda nekaj je, kar bo moral tudi novi mestni svet prvenstveno upoštevati pri svoje razpravi o gradu, nekaj je, kar mora upoštevati sleherni meščan, pa naj si bo nasprotnik ali prijatelj gradu. To je zgodovinska in umetniška vrednost, ki jo predstavlja grad in pa dejstvo, da je mariborski grad zgodovinsko zaščiten in je ta zakonska zaščita dedna obremenitev za vsakega lastnika gradu. Mimo teh dejstev ne bo mogel nihče!

Mariborski grad je še vedno predmet živahnih debat. Načelni sklep mestnega sveta: občina bo kot lastnica gradu oddala gornje prostore v najem mariborskemu Muzejskemu društvu, grajsko dvorano bo preuredila v reprezentančno dvorano, ki bo služila tudi v sejne namene mestnega sveta. Pritlične grajske prostore bo primerno preuredila in jih rentabilno oddala pridobitnikom. Ker pa je bil v isti sapi sprejet tudi predlog, da bo mestni svet o gradu in njegovem nakupu ponovno razpravljati, se nam zdi umestno seznaniti mariborsko javnost z zgodovino gradu.

KAJ NAM POVE ZGODOVINA? — NAJPREJ UTRDBA NA PIRAMIDI.

Najstarejši znani mariborski grad je stal ob Koroški cesti, približno na prehodu s Koroške ceste na Vodnikov trg. Začetkom XII. stoletja pa se je pojavil grad kot utrdba na Piramidi. Ko se je v tisti dobi razvijal Maribor iz vasi preko trga v mesto, je Maribor kot mesto dobil obzidje in tako postal utrdbeno več vreden, kakor grad na Piramidi. Upoštevajoč to dejstvo, je cesar Friderik III. v XV. stoletju zgradil na kraju današnjega križišča Gregorčičeve ulice in Trga svobode v ogulu mestnega obzidja novo utrdbo, katere naslednik je današnja bastija. V novo utrdbo, ki je ojačila vojaški položaj Maribora, se je preselila tudi uprava deželno-knežjih posestev in deželno-knežja oblast za Maribor in okolico.

POTEM: GRAD V MESTU.

Turški vpadi so oslabili bastijo. Potrebna je bila obnovev. V ta namen so poklicali italijanske arhitekte, ki so imeli nalogo, obnoviti mestno utrdbo z gradom vred, obenem pa preurediti grad iz izključno vojaške postojanke tudi v stanovanjske namene za deželno-knežje ministeriale, ki so se tedaj definitivno preselili iz gradu na Piramidi v grad v mestu. Posledica tega je bila razširitev gradu proti jugu in nastanek današnje lodeže.

GROFI KISLI.

V XVII. stoletju je bil mariborski grad sedež grofov Kislov, ki so imeli velika posestva na vsem slovenskem Štajerskem. Za časa grofovanja Kislov je postal Maribor prvič v zgodovini središče slovenskega Štajerja in je nadomestil v veliki meri vlogo Celja iz dobe celjskih grofov. Grofi Kisli so kot kulturni aristokrati imeli velik smisel za umetnost in svoj grad umetniško preuredili in opremili. Njihov umetniški čut izpričuje še danes viteška grajska dvorana z Geblerjevimi freskami in italijanskimi štukaturami ter grajska kapela, ki je točna miniatura Marijine kapele v Loretu.

GROFJE BRANDISI.

Za zgodovino važni posestniki gradu

so bili za grofi Kisli grofi Brandisi. Grad je doživljal nadaljevanje umetniškega vzdrževanja baročne tradicije. Če je bil pod grofi Kisli mariborski grad središče slovenskega Štajerja, je postal pod grofi Brandisi središče kulturnega mariborskega življenja. Koncert muzikalnega velikana Franca Lista v viteški dvorani gradu sredi preteklega stoletja je dovelj zgovoren in viden dogodek tega grajskega življenja. Pomembno zgodovinsko dejstvo so tudi zaključne maturitetne prireditve mariborske klasične gimnazije, ki so bile vsako leto v gradu. Na teh prireditvah se je prvič slišala oficijelno v Mariboru tudi slovenska pesem in v dijaških nagovorih so oficijelno prišli do javne besede tudi slovenski dijakl.

TWICKL—BERDAJS.

Agrarna reforma leta 1848 in njej sledeči gospodarski položaj je povzročil gospodarski propad grofov Brandisov. V drugi polovici 19. stoletja je kupil grad baron Twickl, ki ga je pričel uporabljati v izrazito praktične in rentabilne namene. S tem je izgubil grad na svo-

jem zgodovinskem in umetniškem izrazu, zlasti še, ko je bil po predoru Grajske ulice iz prejšnje grajske gradbene enote razbit na tri dele, ki so se ohranili do današnjih dni. Baron Twickl je prodal grad pokojnemu znanemu mariborskemu trgovcu Berdajsu, ta pa mestni občini mariborski.

MARIBORSKI GRAD — SPOMIN NA SUŽENJSTVO V PRETEKLOSTI IN SPOMENIK DANAŠNJE SVOBODE.

Značilno za naš Mariborčane je že tolikokrat podčrtano dejstvo, da vse premalo cenimo naravne lepote in vrednote nekdanje spodnještajerske zemlje. Zato tudi ni čudno, če si ob vprašanju mariborskega gradu razbijamo glave in ugrabimo to in ono. In vse to se rodi v pomankanju našega lokalnega patriotizma. Ni nobenega dvoma, da je mariborski grad danes najmarkantnejša zgodovinska stavba, ki je našemu območnemu Mariboru v okras, da je mariborski grad simbol domačih gospodarjev, ki so vladali domačemu podravskemu ljudstvu. S tem, ko je grad kupila mestna občina mariborska, je samo manifestirala domačina kot gospodarja zemlje, na kateri grad stoji. Z nakupom je simbolizirana zmaga domačina nad priseljencem in priseljenim gospodarjem. Grad v posesti mariborske občine je tako najvidnejše znamenje znamenje politične zmage domačina nad tujcem v Mariboru v Podravju.

Upoštevati pa moramo mariborski grad kot opomin na preteklo suženjstvo in kot spomenik naše današnje svobode.

Socialni problemi

Delavstvo o delavskih socialnih ustanovah

Ostra kritika delavskih delegatov nad poslovanjem delavskega bolniškega zavarovanja

Dne 13. tm. so zborovali v Beogradu delegati sindikalnih delavskih organizacij v zvezi z delegati nameštenskih organizacij iz vse države. Na dnevnem redu je bilo vprašanje odloga volitev v ravnateljstvu pri delavsko-zavarovalnih ustanovah (pri Suzorju in pri obstoječih OUZD) in vprašanje imenovanja začasnih ravnateljev. Zastopniki organizacij, ki so bile na tej konferenci zastopane, so se izrekli zoper odlok ministrstva socialne politike, s katerim so bile volitve odgojene. Utemeljitev, zakaj bi volitve, ki gotovo niso po ceni, baš sedaj v času najtežje krize bile potrebne, iz dosedajšnjih poročil v tej konferenci nismo mogli doznati. Zdi se nam, da je za gospode, ki vodijo sindikalne organizacije, vprašanje njihovega prestiža, ki bi se naj pri teh volitvah zopet uveljavil, prvo, in da njihova zahteva po volitvah ni toliko vprašanje delavskih interesov, pač pa bolj vprašanje politično-partizanskega uspeha. Toda o tem ne bomo razpravljali.

Za nas je večjega pomena druga ugotovitev: da so na tem zboru v Beogradu skoro vsi referenti in govorniki ostro kritikovali poslovanje uprav delavsko-zavarovalnih ustanov. Večjega pomena zato, ker je doslej vsikdar, čim je na kakem zboru ali v kakem časopisu, ki ni »sindikalno« pobarvan, padla beseda nezadovoljstva nad poslovanjem delavskega zavarovanja, završalo v vrstah in časopisih »sindikalistov«, in vsakdo, kdor je izrekel samo kritično besedo, je bil proglašen za sovražnika delavstva in njegovih interesov. Ne zanikamo, nasprotno celo podčrtavamo, da je v krogi delodajalcev mnogo ljudi, ki so nasprotniki delavskega zavarovanja sploh, ker mnogi smatrajo delavca še vedno za rajo, ki mu ni treba priznavati nikakršnih pravic, mnogi pa se jeze, ker morajo tudi oni kot delodajalci prispevati k premijam. Toda ogromna večina zlasti naših slovenskih obrtnikov in trgovcev stoji danes odločno na stališču, da je delavsko zavarovanje nujna potreba in da je tudi nujno potrebna njegova raztegnitev na onemoglost in starost. Prav tako odločno pa stoji ta ogromna večina obrtnikov in trgovcev na stališču, da je treba v upravi delavskega zavarovanja pošteno remedure, velikih reform, zlasti v pogledu decentralizacije.

Sedaj pa čujemo, kaj so na beograjski konferenci iznesli zastopniki delavskih sindikatov! Glavni referent g. Bogdan Krekić je povdaril ogromne koristi, ki jih ima delavstvo od zavarovanja, saj je bilo izdanih članom in njihovim rodbinam od l. 1922 do l. 1934 2.397.000.000.— Din, torej 79% od celokupnih izdatkov, dočim je 638 milijonov (21%) šlo za upravne stroške. Vendar pa je obenem povdaril, da se dajatve bolniškega zavarovanja stalno krčijo, zlasti hranarina. — Delegat Luka Pavličević je naglasil, da so reforme v upravi in poslovanju nemogoče brez spremembe zakona. »Situacija« — je dejal — »je obupna, sredstev ni, mezde so padle«. Hranarina je padla za celo tretino, tudi zdravljenje se je za tretino poslabšalo. Rastejo pa izdatki za pogrebne. Treba sorazmerno s štednjo pri hranarini in zdravljenju sprovesti tudi štednjo v upravnih izdatkih. Pred 4 leti je generalni direktor g. Glaser najavil, da se bo z višanjem premij na 2½% moglo sprovesti tudi zavarovanje za slučaj starosti in onemoglosti. Premije so se zvišale, zavarovanje za onemoglost in starost še ni provedeno. — Delegat Milorad Belić: »Mnogo je gnilega v delavskem zavarovanju. Zlasti v Nišu, Skoplju, Beogradu. Samo beograjska občina dolguje na premijah 12 milijonov dinarjev, pošilja pa 2800 brezposelnih po podpore. V celi državi je okoli 200 milijonov nevplačanih premij. — Delegat Bosner: »Nimamo upliva — birokracija je vse. Smo v težkem položaju: morali bi braniti »sodruge« v okrožnih uradnih, a ti uradi so mnogokje res za nič!«

In tako je šla kritika iz delavskih ust dalje in dalje. Mnogo tega, kar so takozvani »buržuji« že sto — in tisočkrat na shodih in v časopisju grajali, pa so zato bili postavljeni na rdeče prangerje kot sovražniki delavstva, to smo čuli na beograjski konferenci iz ust delavskih delegatov. Znamenje, da je res »nekaj gnilega v deželi Danski«...

Ko smo pred leti ponovno prihajali do bivšega g. ministra socialne politike Puclja, naj bi se vendar izvršila revizija zakona o delavskem zavarovanju v smeri decentralizacije, ker smo imeli točne podatke, s kako težkimi milijoni naših aktivnih okrožnih uradov se morajo kriti deficiti onih pasivnih v Nišu, Skoplju

itd. samo vsled slabega gospodarstva njihovih uprav, smo stalno naleteli na njegov najodločnejši odpor. In vendar še vedno smatramo, da je ona temeljni zahtev v smeri ozdravljenja prilik v delavskem zavarovanju, da se uprava po okrožnih uradih decentralizira. Naj se pokaže, kaj posamezni okolišči zmorejo iz svojih moči! Naj se izvrši temeljita revizija v gospodarstvu in upravah posameznih okrožnih uradov! Naj se ne zakrivajo več težki grehi uprav zlasti nekaterih okrožnih uradov! Če so bile smatrane kritike in pritožbe iz delodajalskih krogov kot afront proti delavskemu zavarovanju sploh, upajmo, da bodo vsaj ostre in odločne izjave zastopnikov delavstva na merodajnih mestih našle poslušna ušesa! Revizija zakona in reforma uprave v smeri izboljšanja ste nujni!

V. S.

Ptujske novice

Bolničarski tečaj v Ptuj. Krajevni odbor Rdečega križa v Ptuj je priredil bolničarski tečaj, ki je pričel 14. t. m. in katerega se udeležuje 31 tečajnikov obojega spola, ki so iz Ptuja in bližnje kolice. Tečaj se vrši 3krat tedensko in sicer vsakokrat od 18. do 20. ure v poslopiju ptujske realne gimnazije. Pozneje se tečaj preloži v tukajšnjo bolnišnico. Tečaj bo trajal 3 mesece.

Zverinski napad na lovškega paznika. V noči od 20. na 21. t. m. je korakal po glavni cesti v Dornavi lovski paznik Anton Šegula proti svojemu domu v Dornavi. Nenadoma pa skoči iz zasede nepoznan moški in ga zabode večkrat z nožem v prsa, da je obležal nezavesten v mlaki krvi. Na obupne klice ranjenca so prihiteli ljudje in ga našli vsega okrvavljenega v nezvesti. Telefonirali so po ptujske reševalce, ki so ranjenca prepeljali v ptujsko bolnišnico. Njegovo stanje je obupno, ker ima razmesarjena pljuča. Tudi zashati ga še niso mogli, ker je še vedno v nezvesti. — Domneva se, da je postal Šegula žrtev kakega divjega lovca. Za zločinca se uvedena preiskava.

Divji lovc pred sodiščem. Pred tuki sodiščem sta se zagovarjala radi tatvine divjačine Jožef Dorič in Janez Gobjkovič, oba pos. sina iz Hajdine. Že del časa sta bila na sumu, da streljata zajce in fazane na lovišču pri Cirkovcih. Končno se je lovskemu pazniku posrečilo strelce izslediti in prijaviti sodišču. Sodišče ju je obsodilo vsakega na 14 dni strogega zapora, ter povračilo odškodnine. Obadva sta kazen sprejela.

Policijske vesti. Radi razgrajanja pretepanja je policija prijavila več ptujskih ponočnjakov in razgrajalcev. Nadalje je prijavljenih več slučajev prestopka radi cestno policijskega reda. Tudi nekateri trgovci, ki svoje trgovine običajno prepozno zapirajo, so prijavljeni.

Smrtna kosa. V Cirkovcih je umrl posestnik in gostilničar ter dolgoletni župan Anton Goljat. Dosegel je starost 80 let.

Gospodarsko življenje

Letošnja letina ob Sotli. Mošt je sladek, kakor že dolgo ni bil. Sadna letina je še precej dobra in lepo število vagonov jabolk je šlo v inozemstvo.

Plemenski sejem bo dne 26. tm. na sei-mišču v Beltincih. Prireja ga tamošnja zveza živinorejskih in selekcijskih društev.

Nova zadruga. V zadrugi register se je vpisala vodovodna zadruga Šmarje pri Jelšah.

Mariborski živinski sejem dne 22. okt. Prignanih je 406 komadov, in sicer 6 konjev, 12 bikov, 70 volov, 313 krav in 5 telet. Cene: debeli voli 1 kg žive teže 2.75 do 3.25, poldebili voli 2 do 2.50, plemenski voli 2 do 2.50, biki za klanje 2 do 2.70, klavne krave debele 2 do 2.30, plemenske krave 1.40 do 1.75, krave za klobasarje 1 do 1.25, molzne krave 2.25 do 2.50, breje krave 2.25 do 2.50, mlada živina 2.50 do 3.50, teleta 2.50 do 4 D. Prodanih je bilo 264 komadov.

Mariborske mesne cene. Volovsko meso I. vrste 8 do 10, druge vrste 6 do 8, meso od bikov, krav in telet 4 do 6, teleče meso prve vrste 8 do 10, druge vrste 4 do 6, svinjsko meso sveže 8 do 12 dinarjev za kilogram.

Mariborske in okoljske novice

Z devetimi križi vesel in zdrav!

Ob 90. rojstnem dnevu nadučitelja M. Krištofiča

Tiho, v najožjem družinskem krogu, obhaja dne 25. t. m. nadučitelj v pokoju g. Krištofič Matko svoj 90. rojstni dan. Rojen 25. X. 1845, v Tuplaku in Istri je po končanem gimnazijskem in učiteljskem študiju deloval kot učitelj v Trstu in Antinjanu, a od leta 1873—1915 na moški kaznilnici v Kopru. Tukaj je bil polnih 25 let član izpitne komisije na osnovni in učiteljski šoli, kot docent pa za hrvaški jezik na italijanski gimnaziji. Razen tega je bil dolgoletni odbornik posojilnice in čitalnice ter je skupaj z istrskimi domoljubi: Dr. Laginjo, prof. Spinčičem in Mandičem in drugimi deloval na kulturnem in prosvetnem polju. Sposoben, inicijativen in poliglot prepotuje po ukazu drž. višjega pravdnštva Dalmacijo in Istro v poučne svrhe, leta 1900.

gre tudi po ukazu ministrstva za pravosodje na svetovno razstavo v Pariz za osnove in kaznilniške šole. Bil je na sodišču v Kopru zapriseženi tolmač za tuje jezike, in sicer za italijanski in francoski, a obvlada tudi poleg hrvaškega in slovenskega še ruski in nemški jezik. Stal je tudi italijansko gramatiko. Leta 1915. je prišel v Maribor ter deloval kot učitelj v kaznilnici do 1921. In danes je še vedno čil in zdrav kljub svojim 90. letom. Najpriskrnejše čestitke uglednemu učitelju gospodu Krištofiču Matku k njegovemu 90. rojstnemu dnevu izražajo vsi njegovi prijatelji in znanci z vročo željo, da bi ga še dolgo videli krepkega in veselega korakati po mariborskih ulicah! — Istranin.

V Jezdarski ulici je gorelo

Izvoščka Konrada Pukla so aretirali

Snoči je pričelo okoli 20.20 uri goriti gospodarsko poslopje Ivanke Kovačeve v Jezdarski ulici 5. Hlev, v katerem je izbruhnil požar, je imel v najemu izvošček Konrad Pukl. Bil je to tipičen nočni požar. Ognjeni zubljji so takoj obljeli ostrejšje hleva. Slama ter seno sta se bolj pospešila katastrofo. Če bi bil ožen izbruhnil navzven, bi bila nevarnost

nihi v notranost na ogenj vodni curki in po dveh urah požrtvovalnega ter napornega dela je bil ogenj pogašen, nevarnost pa odstranjena.

Presenetila pa je danes zjutraj aretacija najemnika gorečega hleva Konrada Pukla radi suma požiga. V obupu, ker je bil že čisto na kantu, si je hotel Pukl še sam končati življenje. Iskal je vrv, da bi se obesil, pa so ga prehiteli gasilci. Pukl je nato šel k bratu in pri njem pre-

Senzacija dneva je

za objekte v bližini. Takoj so prihiteli na pomoč mariborski gasilci z dvema vozovoma in turbinko. Iz treh cevi so bruh-

spal noč. Policija ga je izročila sodišču.

Speča v plamenih

Goreča cigareta je zanelila ogenj, ki je zajel postelji dveh spečih hlapcev — Rešitev v zadnjem trenutku

V Jauhovi pri Apačah bi se bila kmala pripetila strašna nesreča in zahtevala dve človeški žrtvi. Le srečnemu naključju je pripisati, da se to ni zgodilo. 48-letni hlapec Štefan Kegl in 15letni Franc Klemenčič, uslužbena pri posestniku Iv. Grünu, sta kakor navadno okoli 23. ure šla spet v svojo sobico v gospodarskem poslopiju, kritim s slamo. Vlegla sta se v posteljo. Predno je Kegl zaspal, si je prižgal cigareto in se na to pušč vlogel v postelji. Toda predno je cigareto pokadil, je radi utrujenosti in izčrpanosti od dnevnega dela in napora zaspal. Klemenčič pa je že bil zaspal pred Keglom. Ko je

Kegl zaspal, mu je goreča cigareta padla iz ust na posteljnino. V trenutku se je vnela posteljnina. Posteljnina in druga posteljna oprema je pričela goriti. Ogenj je prešel na posteljno slamo. Dušljivi dim je povzročil, da sta se oba prebudila. Preplašena sta skočila po koncu, zdrvela na prosto in pričela klicati na pomoč. V bližini se je slučajno nahajala skupina fantov, ki so takoj prihiteli na pomoč in pričeli gasiti. Ogenj so k sreči pogasili, tako da ni bilo večje požarne škode. Ako ne bi zadušljivi dim obeh prebudil, bi bila nedvomno živa zgorela.

Zlatoporočenca iz doline »Pri treh ribnikih«

Krčevina se pripravlja na vesel in izreden dogodek. Redka sreča v življenju je doletela zakonska Pinter Franja in Terezija, posestnika iz Krčevine, katera obhajata te dni poroko zlati dan čila in zdrava, dasiravno je nevesta stara že 78, ženin pa 74 let. Leta 1885 sta sklenila zakonsko zvezo, kateri zakon je potekel v medsebojni harmoniji in zadovoljstvu. Oba sta pridno delala ter s potom svojega obraza prihranila toliko, da sta si kupila leta 1912 v Krčevini majhno hišico, njun sedanji »Mirni dom«, kjer sedaj, ko so jima že trudne noge in roke od teže let, obujata stare spomine in se jima pri tem pomlaja duša. Narodu in domovini vedno zvesta, šla sta skoz življenja boj, kakor neustrašena junaka sta doklic vršila svoj.

Zato se z zlatoporočencema pristrčno veselimo vsi te redke sreče ter jima kličemo: »Uživajta s poroko zlate, še dolgo srečna zlate dni. — J. C.

Kar je zakrivil prijateljevo smrt

Dne 7. julija t. l. je prišlo do tragične smrtne esreče na cesti, ki vodi iz Hoč proti Reki. Na kolesu sta se peljala 21-letni Maks Mally in njegov prijatelj Albin Zupanc. Nasproti je prihajal avto, na nekem ovinku je prišlo do strašne nesreče. Mally je s kolesom treščil v avto. Siloviti sunek je vrgel Zupanca preko hladilnika v zaščitno železje sprednje ši-

pe, Malyja je vrglo preko ceste, kolo se je zveržilo in razbilo do neuporabnosti. Mally je zadobil lažje poškodbe, potnikom v avtomobilu se ni nič zgodilo. Zupanca pa so s prebito lobanjo prepeljali v splošno bolnico, kjer je poškodbam podlegel. Maks Mally se je moral zagovarjati radi obtožbe povzročitve smrtnesreče pred mariborskim okrožnim sodiščem. Obsojen je bil na 2 meseca zapora, pogojno na 2 leti.

Zagrebski divizijski general Pantelije Jurišić se mudi te dni v Mariboru.

Odličan gost v Mariboru. V ponedeljek in torek se je mudil v Mariboru g. Jan Hejret iz Prage, znan češki javni delavec in publicist. G. Hejret je član Slovanskega inštituta in podpredsednik čl. Narodnega sveta, ki sklepa obvezno za vse čl. politične stranke o predlogih, ki jih one stavijo v narodnoobrambni zadevah v čl. parlamentu. G. Hejret je poleg direktorja Zaměškala in vseuč. prof. Páte kot predsednik duša društva Prijateljev lužickosrbskega naroda, ki ima v Českoslovaški več tisoč članov in vzdržuje na čeških šolah več lužickosrbskih dijakov. Obiskal je prof. Šedivýja, da se porazgovori z njim o delu za lužičke Serbe v Sloveniji in da se obvesti v delovanju Nemcev na naši severni meji.

Skandinavski galeb in pižmovka. Posestnik Janez Korošec je ustrežil na Ptujskem polju skandinavskega galeba, v naših krajih redko žival, ki jo nahaja-

GRAJSKI KINO Telefon 22-19

Od danes dalje zabava, smeh, godba, petje, obilo humorja vidite in slišite v sijajni veseligr!

„Rai na zemlji“

Dunajski valček v sliki in godbi. Glavne vloge: Hermann Thimig, Heinz Rühman, Hans Moser, Theo Lingner so imena, ki jamčijo za prvovrstno zabavo!

Kino Union. Samo še danes in jutri sijajna opereta: »Plavolasa Carmen«. V glavni vlogi Marta Eggert, Wolfgang Liebeneiner, Leo Slezak in Ida Wüst. Od petka dalje »Dunajski valček«.

Narodna gledališče

REPERTOAR.

Sreda, 23. oktobra: Zaprto.
Četrtek, 24. oktobra ob 20. uri: »Bratje Karamazovi«. Gostovanje režiserja ljubljanske drame Cirila Debeveca. — Red C.

Petek, 25. oktobra: Zaprto.
Sobota, 26. oktobra ob 20. uri: »Izdaja pri Novari«. Red B.

Zanimivo gostovanje v »Bratih Karamazovih«. Jutri, v četrtek, 24. tm. gostuje v lastni dramatizaciji Dostojevskega »Bratov Karamazovih« odlični režiser in igralec ljubljanske drame Ciril Debevec. Igral bo vodilno ulogo, Ivana Fjodoroviča, ki jo je z velikim uspehom kreiral v ljubljanski drami. Gost je tip igralca — intelektualca ter je ena prvih moči ljubljanskega gledališča. Njegovo gostovanje se zato pričakuje z napetim zanimanjem. Predstava bo za red C.

Zaradi hladnih jesenskih dni bo gledališče vnaprej vedno kurjeno.

mo tudi v severozapadni Rusiji. Nagačenega skandinavskega galeba si Mariborčani v Wallnerjevi izložbi pridno ogledujejo. Učitelj Štefanič pa je v Šalovcih

Pride 28. X. 1935

ujel veliko pižmovko, ki jo je tukajšnji preparator Wallner nagačil. Učitelj Štefanič je pižmovko daroval mursko-soboski gimnaziji.

V počaščenje spomina gospe Marije Matekove, dolgoletne vnete odbornice Društva za zgradbo porodnišnice, je g. dr. Fran Toplak, zdravnik, daroval Podpornemu društvu za revne učence drž. humanistične gimnazije Din 100. Denar naj se dvigne v naši upravi.

Vojašnica Vojvode Mišica se bo preuredila in prenovila. Adaptacijska dela se bodo v kratkem oddala.

Cesna dela. Popravlja se okrajna cesta iz Sladke gore na Ponikvo. Popravilo je bilo nujno potrebno.

Kaj se čuje po rotovških kuloarjih. MP namerava reorganizirati v zgolj nadzorno instanco. Tri nameščence so odslavili, napovedujejo se nekatere nove nastavitve. — Vprašanje inkorporacije po svoječasnem predlogu se je odložilo do neznane termina. Hm... Mesto sklepov in dejstev se napoveduje era raznih anket. — Vprodajalni MP hočejo koncentrirati prodajo raznih predmetov, med drugim tudi vodovodnih instalacijskih naprav. Kaj porečejo k temu obrtniki, ki bi bili s tem prizadeti, še ne vemo. Prodajalni MP, ki ni bogve kako aktivna, bodo premestili v grajsko poslopje. Preureditev bo stala seveda lepe pereze, ki poidejo iz žepov ubogih mariborskih davkoplačevalcev.

V Mariboru se nam mudi... Kakor znano so se prejemki pri mariborski mestni občini znižali uradništvu za 5%. Kakor smo informirani, niso tega postali še deležni ptujski in celjski magistratni uslužbenci. Hitimo...! Hojladrio, hojladrio!

Beli možanci... Preko noči je zapadel sneg po pohorskih vrhovih in tudi v Mariboru je malce naletavalo, kakor zatrujejo ljudje, ki so bili ponoči zunaj.

Mojstrska izpitna predavanja v Mariboru, ki so se pričela v ponedeljek 21. oktobra, imajo zopet prav lep obisk. Kljub neugodnemu deževnemu vremenu se je javilo za predavanja takoj v pričetku 50 slušatelj, sami rokodelski pomožni delavci najrazličnejših obrtnih strok, deloma celo iz oddaljenejših krajev, po veliki večini seveda iz mesta Maribora. Predavanje prvih dveh večerov je obsegalo državoznanstvo. Danes se začne predavanje o obrtnem zakonu. Te-

Ne pozabi na Union čokolado.

čaj je prirejen po mariborski poslovallnici zborničnega obrtnopospeševalnega zavoda.

Ljudska univerza. V petek 25. oktobra predava g. senator dr. Frangež iz Zagreba o gospodarskih reformah moderne Nemčije. Narodni socializem je izvršil v zadnjih letih velike pregrupacije v vseh panogah svojega ogromnega gospodarstva. Pretežno izvozna država se je usmerila proti autarkiji in je pričela v največji meri favorizirati kmetijski stan. G. senator dr. Frangež je dalj časa živel v Nemčiji in dobro proučil tamkajšnje razmere. Zajamčeno je torej strogo objektivno in interesantno poročilo našega odličnega gospodarstvenika. — V ponedeljek 28. oktobra predava g. prof. Janko Mlakar iz Ljubljane o temi: Atena—Carigrad—Kairo. Skioptične slike!

Nočno lekarniško službo imata danes v sredo Sirakova in Minařikova, jutri v četrtek Albaneževa in Vidmarjeva lekarna.

Mariborski grad bi bil skoraj pogorel. Danes ob 3.15 zjutraj so uslužbenci »Grajske kleti«, zapazili, da na tamkajšnjem dvorišču gori šotor kostanjara, ki prodaja na Trgu Svobode pečen kostanj. Kostanjar je menda premalo pogasil žerjavico v kotlu, ki ga je postavil v leseni šotor, tega pa na grajsko dvorišče. Gasilci so požar še pravočasno po-

V GRAJSKI KINO

gasili, ker bi bila sicer nevarnost, da začne goriti tudi grad.

Obrezal se je. Včeraj se je ponesrečil 53letni železničar Ivan Hadner s Tezna. Ko je zapiral na vagonu okno, je z desnico razbil šipo in si roko zelo nevarno razrezal. Poškodovanca so reševalci prepehili v tukajšnjo bolnišnico.

Obračunavanja. Ivana Lešnika je v Hrastju pri Limbušu napadel neki možki, ga s kamenjem obkolkel in mu tudi zbil nekaj zob. Za nevarnim napadalcem se vršijo poizvedbe.

Izginotje slaboumne. 30-letna Cecilija Tržan iz Slivnice pri Celju je izginila in ri za njo nikakšnega sledu. Je majhne postave, rjavih oči, ima škrbave zobe in kostanjeve lase.

Domači ličajo koruzo, tatovi kradejo. V Dekmancih so izropali hišo posestnika Franca Nerata. V času, ko so domači ličali koruzo, so odnesli posteljnino, obleko, perilo in razne druge predmete v skupni vrednosti preko 5000 Din.

Kaj izgubljajo Mariborčani. Na policiji so bili oddani in najdeni sledeči najdeni predmeti: 1 denarnica z 10 Din, 1 denarnica z 24 Din, 1 mali kovček z različni elektr. pripravami, 1 nahrbtnik s sivo pleteno jopo, 1 denarnica s 15 Din, 1 otroški jopič, 1 ženska srebrna ura, 1 ženska rokavica, 1 srebrna ženska zapetna ura s trakom, 1 moški jopič, 1 površnik — hubertus, 1 ženski dožnik, 1 omot s perilom, ter 1 ženska ročna torbica.

Današnji mali trg je bil kljub deževnemu vremenu precej dobro založen. Kmetje so pripeljali 7 vozov krompirja, zelja in čebule ter 8 vozov grozdja, hrušk in jabolk. Cene perutnine in zelenjavi so bile kakor pretečni teden, pri sadju pa so nekoliko poskočile.

Mariborsko vreme. Padavine 11.5, relativna vlaga 92, minimalna temperatura 6.6, maksimalna temperatura 10.2, barometer 732.

Razlika.

— Veš li, s čim se ukvarjata zdravnik in odvetnik?
— Odvetnik nam oči odpira, zdravnik pa nam jih zapira.

„Čuvajte Jugoslavijo“

MARIJ SKALAN

ROMAN

Sida Silanova

Iz teh premišljevanj ga je prebudilo šele živje šumenje Jasnice. Obstal je in videl, da je prispel k velikemu jezu. V globokem, temnem kotu, kamor ni segla mesečina, so se s hrščem in truščem penile padajoče vode.

»Voda je mrtva, a je vendarle živa,« je pomislil. »Neprenehoma se giblje, pada, peni in teče. Reke so žile zemlje. Ima tudi srce? Kaj je sploh zemlja, kaj je vse kar je in čemu?«

In ob tem vprašanju mu je vstala v duši nepričakovana vizija veselja in nad njim — Boga.

»Bog,« je zašepetal skrušeno. »Si ali nisi. Naposled moraš res biti, ker neki smisel mora le imeti vse to. Toda tak ne moreš biti, kakor te opisujejo. Ne, ti si večji, dosti večji in tuj ti je človeška malenkostna pritlikavost. Da si prepovedal odpreti človeku samovoljno vrata v skrivnost smrti, pravijo. Si mu res prepovedal? Ga res kaznuješ za to dejanje z večnim pogubljenjem? Oglasi se! Odgovori mi! Mi odgovarjaš z mislijo v moji lastni duši? Torej nisi prepovedal? Kako bi tudi branil iz življenja tistemu, ki mu tu ni več obstanka, ki je sam, slab, nesrečen in vsem samo v napoto? Ne, tudi večnega pogubljenja mu

ne moreš prisoditi. Med vsakim zločinom in vsako kaznijo mora biti neko sorazmerje. Hipen greh in — večna kazen... Ne, vse kar se začne, se mora nekoč tudi končati.«

Ozrl se je proti nebu. Obšlo ga je občutje smrtne tesnobe, da se je zviška zgrudil na kolena in dvignil sklenjene roke:

»Kličem te, o veliki Bog, ti, ki si vesolje! Kličem te in te prosim milosti ter odpustanja za vse grehe življenja in za zadnji greh, ki ga še nisem storil.

Odpusti mi, oprosti!«

Solze, ki mu prej niso mogle v oči, so se vile tedaj v curku po njegovih licih. Obup je dosegel kulminacijo. Misli so se mu zameglele in pomešale. Segel je po puški, si nastavil cev na srce, a jo še v tistem trenutku zgrabil in treščil v globino pod jezo. V noč je odjeknil zamolkel strel...

Od Silanovine so se oglasili skozi šumenje vode razburjeni klici in kriki, med katerimi je razločil le svoje ime:

»Ervin!«

»Klič me...« je pomislil. »Sedaj je prepozno...«

Stopil je čisto na rob skale nad jezo in se ozrl v globino. Ob tem pogledu

ga je obšla nova groza. Zazdelo se mu je, da vidi na drugi strani tik nad penečo se vodo a z mesečno obliki pečini čudno prikazen, sedečega starca s si-vo brado in dolgimi razmršenimi lasmi. Prikazen je imela lesketajoče se oči in za hip se mu je zazdelo, da sliji od tam doli blazen krohot. Prav tisti trenutek je pa tudi znova zaslišal krike in klice, tedaj že mnogo bliže, skoraj čisto za seboj. Ozrl se je in videl temne sence, kako dreve po stezi proti jezu...

»Slabič, slabič še v zadnji minuti življenja!« se je oglasilo v njem.

»Ne, nič več,« je odgovoril, razprostrl roke in se pognal v penečo se globino. Pred njim se je v odlomku hipa zabliškala čudna vizija življenja in že zopet ugasnila. Priletel je na mokro skalo in odletel v tolmun. Voda je divje pluskala. V šumu pluska se je pomešal nov blazni krohot. Nad jezo je nekdo obupno kriknil:

»Ervin!«

XXIV.

Ko se e Sida prebudila iz nezvesti in spoznala, da leži v svoji sobi na preprogi, se prvi trenutek ni ničesar spomnila. Začudeno se je ozrla okoli sebe in se dvignila. Pogled na napol odprta vrata ji je nenadoma priklical v spomin ves pogovor z Ervinom, njegove zadnje besede in beg. Možgane ji je z bliskovito naglico preletelo dvoje vprašanj:

»Kam je odšel? Kaj je storil.«

Prav tako nagel je bil tudi odgovor in stinktivno zavesti:

»Ervin se je ubil...«

Tedaj je planila na hodnik in zakričala kakor brez uma. Njen krik je pretresel in vznemiril vso hišo. Na stopnicah sta prihiteli nasproti Matilda in Helena.

»Naglo, naglo!« je zakričala. »Ervin se je ubil.«

»Jezus!« sta kriknili ženski. »Kdaj? Kje.«

»Ne vem. Ga niste videli? Kam je bežal?«

Pogledali sta jo prestrašeno in začudeno obenem.

»Zbežal?«

»Ubil?«

»Za njim!« je kriknila Sida in zdirjala v njegovo delovno sobo. Tam ga ni bilo.

»Iščite!« je velela ženskam in moškim, ki so se stekli skupaj, nekateri še oblečeni, drugi že slečeni, kakor jih je njen krik vrgel iz postelj.

»Preiščite vse!«

Ljudje so se kakor brez uma, bolj instinktivno ko z zavestnim ciljem, razbežali po hiši, tovarni, gospodarskih poslopjih, dvorišču in okolici. Zadnji je prišel Josip Silan in ravno še videl, kako se je Sida pognala na dvorišče in izgubila v noč. Poklical jo je, a ni ga slišala. Potem se je pognal ven in trčil na vratih v hlapca Andreja ter šoferja.

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal razburjeno.

Iz življenja in sveta

Kaj pravi neguš

Iz intervjuja, ki ga je imel z abesinskim cesarjem angleški novinar — »Naša dolžnost je, da svojo zemljo branimo«

Precej zanimivega gradiva je nudil svetovnemu časnikarstvu razgovor, ki ga je imel abesinski cesar Haile Selasie z nekim angleškim novinarjem. Iz tega razgovora povzamemo nekatere važnejše misli:

»Mislite, Veličanstvo, da se more Italija še zadržati na njenem pohodu?«

Neguš se je pri tem obrnil k obema tolmачema, nato je za trenutek pomislil in dejal: »Vse leži v rokah Društva narodov. Društvo narodov bi moglo ta napad preprečiti, samo ako hoče. In je tudi to voljo pokazalo.«

Cesar je imel na sebi črno ogrinjalo in je s hrbitom stal proti luči. Cvetlice v okolici in solnčna svetloba so dajale učinkovit okvir njegovim kodrastim in valovitim lasem.

Na vprašanje, ali bi bil on (neguš) pripravljen, da se pogaja z Mussolinijem na podlagi sedanjega položaja in da li obstoja kakšna možnost pogajanja, če se Mussolinij zadovoljuje s tem, kar je doslej italijanska vojska asedla, je neguš izjavil:

V kratkem izide epohalna knjiga

ABESINIJA

nerešeni problem Afrike

Cena broš. Din 30.— vez. Din 40.—

Naročila sprejema založba »DOM« Ljubljana

»Italijanska vlada se je odločila, da reši spor s tem, da se poslužijo sile in da pri tem krši pakt o Društvu narodov, nadalje Kellogov dogovor in pogodbo, ki jo je leta 1928 sklenila z Etiopijo. Svet Društva narodov je oficijelno proglasil Italijo kot napadalno in razmotriva sedaj glede uveljavljenja sankcij. Etiopija ponovno zatrjuje, da je pripravljena za sodelovanje z Društvom narodov v okviru pakta, kar istočasno pomenja, da Etiopija ni pripravljena pogajati se z Italijo na tej osnovi in podlagi, da zadrži Italija etiopsko zemljo, ki jo je Italija zasleda protipravno in kršeč pakt o Društvu narodov.«

S povzdignjeno glavo in v svesti si nekakšne moralne moči je cesar abesinski še energičneje odgovarjal in pojasnjeval na nekatera nadaljnja vprašanja. Angleški novinar ga je vprašal:

»Tik pred mojim prihodom v Abesinijo som imel razgovor z grofom Cia-

nom, ki mi je zatrjeval, da bi bilo vojske že konec, če bi Italija dobila nekakšen koridor, ki bi vezal Eritrejo z italijansko Somalijo, nadalje kontrolo nad abesinskimi carinami in financami ter politični protektorat nad vsem ozemljem.«

Neguš je na vprašanje, ali je kakšen izgle, da bi se mogli ti pogoji obravnjavati, pojasnjeval:

»Mi smo ponovno izjavili, da ne moremo sprejeti nikakšne uredbe, ki bi pomenjala žrtvovanje naše politične samostojnosti in teritorialne integritete. Nič se ni doslej zgodilo, kar bi nas moglo napotiti k temu, da bi to svoje stališče spremenili.«

Na to je angleški novinar pristavil: »Nameravate, Veličanstvo, še dalje umakniti abesinske čete, kakor se je to zgodilo pri Adui in Adigratu, ali pa bodo nadaljnji italijanski ofenzivni poizkusi trčili na odpor?«

Neguš je dal novinarju razumeti, da si je popolnoma v svesti glede tega, da je vojna v svojem teku in razmahu ter da mu je odločitev Društva narodov dala popolnoma proste roke glede tega, da se lahko hojuje z vso svojo vojaško silo. Nato je neguš nadaljeval:

»Nadaljnja umikanja ali pa odpor od strani etiopskih čet bodo pač imela svojo utemeljitev v izključno vojaških razlogih. Umiki, ki so se izvršili že pred pričetkom sovražnosti, so popolnoma dosegli svoj glavni cilj, ki je namreč ta, da se dokaže, da je odgovornost za napad izključno na strani Italije. Toda na drugi strani je naša dolžnost, da svojo zemljo hranimo in mi bomo tej svoji dolžnosti po najboljših močeh ustrezali.«

Nato je angleški novinar vprašal abesinskega cesarja, kakšen vtis so napravili italijanski napadi iz zraka na civilno abesinsko prebivalstvo, in koliko je resnice na tem, kar zatrjujejo italijanska vojna poročila, da je prebivalstvo vkorakajočo italijansko vojsko toplo pozdravljalo. V negušovem odgovoru je bilo veliko trpke ironije. Izjavil je:

»Kakšnih sporočil o kakšnih posebnih vplivih zračnih napadov na civilno prebivalstvo še doslej nismo prejeli iz onih predelov, ki so trpeli radi teh napadov. Naši vojaki so prijateljsko sprejeli Eritreje, ki so se zatekli v Etiopijo. Toda ne morem si predstavljati, da bi Etiopijci

mogli pozdravljati italijansko vojsko, ko zavzemajo njihovi očetje in bratje naše prve obrambne črte. Jaz sem prepričan o tem, da je dejanski vtis, ki ga je napravil dokaz teh italijanskih civilizacijskih metod v Etiopiji, bistveno isti, kakršen je v drugih deželah in državah.«

Nezvestoba.

— Razdrla sem zaroko z Milanom zaradi dokazane nezvestobe.

— Kaj? Zalotila si ga, ko te je varal?

— Ne, on je zalotil mene!

Spominiate se CND

Razno

ODPARNI ZELFZA.
kovine, litine ter vsakovrstne stroje kupuje in prodaja po najkvalitetnejših dnevnih cenah vsako množino. Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14. 3704

OPOZORILO!
Svojim cenjenim odjemalcem vlučno sporočamo, da g. Frančiška Jakolič, Maribor, ni več naša zastopnica in reinkasantinja. »Malina«, industrija sadnih izdelkov Maribor, lastnik B. Steinhilber, 4834

KROJAŠTVO ZA GOSPODE
moderni kroji, izdeluje solidno in poceni, Vrbanova ul. 4. 4823

ZIMA SE Približuje.
Zelo ugoden nakup vsakovrstnih štedilnikov in peči pri Justinu Gustinčiču, Maribor, Tattenbachova ul. 14. 4610

Posest

VILA.
enostanovanjska, solnčna, lepo ležeca, petsozna s predsobo, kopališčem in z vsemi priključitvami, velik vrt, se takoj odda v najem. Stalna svez z avtobusom št. 1. Informacije v pisarni dr. Juvana. 4829

Kupim

KUPIM HRANILNO KNJIZNICO
Mestne hranilnice v Mariboru v znesku Din 20.000 do 50.000 proti točenemu mesečnemu plačilu. Ponudbe na upravo pod »Hišni posestnik« 4832

Prodaj

KOKOSOV TEKACI
in brisače, linolej, voščeno platno, umetno usnje v specialnih kakovostih dobavlja najceneje samo Noyak, Koroska 8, Vetrinjska 7. 4285

VEČJO KOLIČINO ZABOJEV
proda Knjižarna Tiskovne za druge, Aleksandrova c. 13. 4818

JABOLKA
oddajamo po Din 1,50 naprej. Velika izbira. Kmetijska družba, Meliska cesta 12. 4749

Soba odda

SOBO
prazno, s posebnim vzhodom, oddam eni ali dvema osebam, Koseskega ul. 22. 4831

SOBO
s hrano oddam, Vrbanova ul. 28, prtlj., desno. 4830

UDOBNO OPREMLJENO SOBO
oddam boljšemu gospodu ali oficirju. Frančiškanska 21-l. levo. 4816

Stanovanje

GOSPODA
sprejemem na stanovanje. Koroska c. 27, vrata 3. 4827

Službo išče

GOSPODIČNA
z večletno pisarniško prakso, skromna, vestna, poštena in delavna bi rada nastopila službo pisarniške moči, ali blagajničarke, grem proti zmerni plači, položim lahko kavčijo. Nastop po dogovoru. Naslov v upravi »Večerniki« 4778

Pouk

ANGLEŠKI POUK
Miss Oxley, Krekova 18. 4754

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!

Včeraj je v sedemdesetem letu življenja rešila v mariborski splošni bolnišnici neizprosna smrt dolgega in velikega trpljenja moje drago mamo:

Josipino Reharjevo

vdovo po graščinskem oskrbniku in posestniku.

Njene izmučene zemske ostanke bomo položili k večnemu počitku na Magdalenskem pokopališču na Pobrežju v četrtek 24. t. m. ob 15.30 (pol štirih).

Spomnite se je na njeni zadnji poti.

MARIBOR, 23. oktobra 1935.

Radivoj Rehar, sin. V imenu ostalih sorodnikov.